

Reglering av kärnenergianvändning i Finland

- med fokus på nyetablering, samt en utblick till Sverige

Avslutande arbete i kursen:

"Introduction to energy market regulation"

Sebastian Åstrand

Våren 2015

Examinator: Professor Kim Talus

Helsingfors universitet – Juridiska fakulteten

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	1
Källförteckning.....	2
1 Inledning.....	3
1.1 Introduktion till arbetet.....	3
1.2 Metoden i arbetet.....	4
2 Kärnenergi och regleringen av denna.....	5
2.1 Vad förstås med kärnenergi?.....	5
2.2 Reglering av olika energiformer	6
2.3 Regleringen av kärnenergi i Finland	7
3 Sverige och kärnenergi regleringen.....	8
3.1 Hur har svenskarna valt att reglera kärnenergin?.....	8
3.2 Skiljer sig Sveriges tillvägagångssätt från Finlands?.....	10
3.3 Kan vi lära oss något av Sverige?	11
4 Avslutande kommentarer	12

Källförteckning

Areskoug, Mats – Eliasson, Per: Energi för hållbar utveckling. Studentlitteratur, Malmö 2007.
(Areskoug – Eliasson 2007)

Sidén, Göran: Förnybar energi. Studentlitteratur, Halmstad 2009. (Sidén 2009)

Statens offentliga utredningar: Kärnkraft – nya reaktorer och ökat skandeståndsansvar. SOU 2009:88, Stockholm 2009. (SOU 2009)

Svenska Dagbladet: Finsk kärnkraft upprör i Sverige, publicerad i SvD 5.12.2014, artikel av Stockholm TT. (SvD 2014a)

Källa (hämtad 10.12.2014): http://www.svd.se/nyheter/inrikes/finsk-karnkraft-uppror-i-sverige_4165243.svd

Svenska Dagbladet: Märkligt beslut i Finland att bygga ett nytt kärnkraftsverk, publicerad i SvD 10.12.2014, artikel av Per Lindvall. (SvD 2014b)

Källa (hämtad 10.12.2014): http://www.svd.se/naringsliv/branscher/energi-och-ravaror/finland-gar-mot-strommen-med-karnkraften_4171353.svd

Svenska Dagbladet: Experter varnar för energikris, publicerad i SvD 21.12.2014, artikel av Peter Alestig. (SvD 2014c)

Källa (hämtad 21.12.2014): http://www.svd.se/naringsliv/branscher/energi-och-ravaror/energins-vagval_4175183.svd?sidan=4

1 Inledning

1.1 Introduktion till arbetet

Syftet med det här arbetet är att undersöka på ett övergripande plan hur kärnenergianvändningen är reglerad i Finland, med fokuset inriktat på legala ramarna för nyetablering av kärnkraft. Samt att göra en viss komparativ jämförelse med vårt västra grannland Sverige, för att jämföra läget med deras legala reglering. Fokus kommer således att särskilt ligga på de nationella förhållandena i respektive stat, men också med beaktande av tillämpliga och relevanta internationella- och EU-bestämmelser på området.

Temat är aktuellt för att vi i Finland har gått inför en relativt expansiv utbyggnad av vår kärnkraft. För att nämna några aktuella exempel i tiden så pågår nybyggnationen av Finlands femte kärnreaktor i Olkiluoto med namnet Olkiluoto 3. Dessutom har regeringen och riksdagen under hösten 2014 godkänt planerna och beviljat en stor del av erforderliga tillstånd för byggnationen av ytterligare ett kärnkraftverk, denna gång i Pyhäjoki.¹ Detta sker samtidigt som man i stora delar av övriga Västeuropa har gått inför att minska på beroendet av kärnenergi och istället övergå till andra energiförsörjningar. Detta gäller särskilt i Tyskland var man har fattat beslut om att avveckla kärnkraften och i Sverige diskuterar man samtidigt också sin framtida energiförsörjning.² Således sticker Finland ut i en jämförelse med sina närmaste grannländer, om man jämför med länder som i övrigt har kulturella likheter med Finland.³

Att Finland går inför att ytterligare bygga ytterligare ett kärnkraftverk och detta i samarbete med Ryssland, så har under den senaste tiden också väckt en hel del förundran i omvärlden. Särskilt i Sverige har man ställt sig frågande och till och med protesterat mot planerna på att bygga ett kärnkraftverk i Pyhäjoki.⁴ Orsaken till att en del svenskar engagerat sig i frågan torde vara den att Pyhäjoki rent geografiskt ligger i nära anslutning till delar av Sverige, t.ex. så är landskapet Västerbotten med staden Umeå inom en radie på ca 100km från Pyhäjoki. Den geografiska närheten föranleder det att fast man i Sverige (eventuellt) avvecklar delar eller hela kärnkraften, så blir inte läget vad det ankommer kärnsäkerhet inte nämnvärt bättre om grannlandet bygger ny kärnkraft bara ett hundratal kilometer ifrån Sverige.

---

¹ SvD 2014a.

² SvD 2014c.

³ Ryssland utgör i sammanhanget ett undantag, dels hör det inte till Västeuropa och vidare anser skribenten att det finns större kulturella skillnader mellan Finland och Ryssland, än mellan Finland och Sverige.

⁴ Se exempelvis SvD 2014b om debatten som förs i Sverige gällande utbyggnationen av kärnkraften i Finland.

Mot bakgrund av ovanförda kommentarer så ter det sig relevant och aktuellt att utöver att granska de finska legala förhållandena för kärnkraft och granska relevanta delar av motsvarande bestämmelser i Sverige. Detta för att erhålla en viss översiktlig förståelse för de skillnader som eventuellt existerar mellan Finland och Sverige, när de gäller de legala förhållandena för att bedriva kärnenergi-verksamhet i respektive land.

1.2 Metoden i arbetet

Metoden i det här arbetet är främst en rättsdogmatisk betraktelse av de juridiska förhållandena som berör nyetablering av kärnkraft. Metoden går främst ut på att presentera de olika rättskällor, som har betydelse för kärnkraften i Finland och i Sverige. I praktiken är dessa källor långt lagstiftning och andra författningar på en tvingande nivå.

2 Kärnenergi och regleringen av denna

2.1 Vad förstås med kärnenergi?

Att kärnenergi länge varit kontroversiellt torde inte vara främmande för någon, frågan är dock hur man valt att reglera denna energiform. Eftersom att detta arbete är skrivet ur ett juridiskt perspektiv så följer jag i arbetet den definition som lagen har på kärnenergi i första hand. Detta eftersom den tekniska och naturvetenskapliga definitionen av kärnenergi eventuellt kan skilja sig från den juridiska beskrivningen.⁵ I Finland är den mest centrala lagen på kärnenergi området kärnenergilagen (990/1987, ”KeL”), och den lagen innehåller legaldefinitioner för både kärnanläggning, respektive kärnkraftverk i 3§ och 5 samt 5a punkterna. Med kärnenergi förstås således i enlighet med tidigare nämnda punkter all verksamhet var en kärnanläggning i någon form utnyttjas för produktion av energi – främst då i formen av elenergi.

Kärnenergi som känner fenomenet i dag är en produkt av naturvetenskaplig forskning, från grundforskning till teknisk forskning för framtagande av metoder för att utnyttja denna energiresurs.⁶ Kärnenergi som går att utnyttja praktiskt för någon form av energialstring existerar i naturen av sig själv, jämför med vattnet som strömmar och som kan driva t.ex. kvarnar och i senare tid kraftverk samt också vinden som blåser och driver vindkraftverk. Istället får man väl anse att kärnenergi är en konstruktion av människan som genom ökad teknisk förståelse har fått reda på hur man spjälker atomer i syftet att därigenom alstra energi som sedan kan användas för att driva t.ex. en gasturbin som driver en generator som i sin tur alstrar el. Naturligtvis haltar jämförelsen i viss mån då man för praktiskt utnyttjande av vattenenergi vanligen är tvungen att bygga damar och liknande ute i naturen för att kunna åstadkomma ett kontinuerligt flöde av vatten oberoende av t.ex. årstid och vattenstånd i övrigt. Men när det gäller kärnkraft så har vi tagit ett steg längre bort från vad naturen erbjuder oss i energiväg på ”ett naturligt sätt”.

Genom att vi fjärrmat oss från naturens egna innovationer, som i fallet med kärnenergi så har det också visat sig att denna energiform nog är ganska riskabel. Dock skall det väl påpekas att om kärnenergin hanteras på ett vettigt och genomtänkt sätt så är riskerna minimala, men det finns alltid yttre faktorer som kan inverka. Ett exempel på där de kontrollerbara riskerna inte hanterats på ett vettigt sätt är ju fallet med kärnkraftsolyckan i Tjernoby, Ryssland på 1980

---

⁵ Den tekniska utvecklingen går i allmänhet i snabbare takt än den juridiska. Samtidigt erkänner dock författaren att KeL definition av kärnenergi och dylika företeelser är så pass bred att risken att någon kärnenergi faller utanför lagens tillämpningsområde, i praktiken torde vara liten.

⁶ Areskoug-Eliasson 2007, sidorna 284-287.

talet – den olyckan kunde ha undvikits genom att man hanterat kärnenergin på ett vettigare sätt. Emedan kärnkraftsolyckan på 2010 talet i Japan, Fukushima inte kunde ha undvikits igenom att man hade vidtagit mera omfattande säkerhetsåtgärder.⁷ För att återgå till fallet med Tjernobyl, så hade sannolikt en legalreglering av testningen av reaktorerna kunnat förhindra denna fatala olycka. Men en legalreglering ställer också krav på lagstiftaren (alternativt den som lagstiftaren delegerat detaljansvaret till, vanligen ett ministerium), samt att man anlitar kunniga ingenjörer och tekniker som kan medverka. Således är det av central betydelse dels att man utarbetar lagstiftning som reglerar kärnkraften och dels också uppföljningen och kontrollen av användningen av kärnkraft.

I det här arbetet ligger dock fokus på vad som gäller vid nyetableringen av kärnkraft, och det ställer i sin tur en hel del krav. För det är vi nyetableringen som lagstiftaren och kontrollmyndigheterna sannolikt har störst möjlighet att påverka den framtida anläggningen och säkerheten därvid, detta följer naturligt av det faktum att staten har möjlighet att välja mellan att ge eller inte ge tillstånd för kärnenergianläggningen – tillståndet blir således fundamentet för att ens kunna starta upp och driva verksamheten. Senare efter att tillståndet beviljats så utsträcker sig möjligheterna främst till kontroll så att villkoren i tillståndet verkligen uppfylls – och om så inte är fallet så kan tillståndet återkallas. Staten har inte direkt någon möjlighet att ingripa före ett villkor bryts, det är ju en rättsstatlig princip. Därmed blir det av yttersta vikt att man gör noga avvägningar dels om tillståndet skall beviljas, samt om det beviljas vilka villkor det skall innehålla för verksamheten.

2.2 Reglering av olika energiformer

Innan vi går övergå till regleringen specifikt för kärnenergi så kan det vara på sin plats med en liten utblick över hur de andra energiformerna regleras i Finland. På ett generellt plan kan man dock konstatera att kärnenergin regleras betydligt mera omfattande än andra energialstringsformer. Detta ter sig naturligt om man betänker dels att kärnenergin har flera risker än t.ex. vindkraft, men samtidigt också för att kärnenergin kräver betydligt större investeringar vad det ankommer ekonomiska satsningar. Därmed blir det extra relevant med en mera omfattande reglering för att skydda dessa stora investeringar. Dessutom har kärnkraftverk generellt en ganska lång livstid och det går inte enbart att göra en kortsig bedömning utan man bör också ta i beakta situationen om 40 år. Yttermera så kan det ännu

---

⁷ Inte utan enorma resurser, även om man hade kunnat minska följderna av olyckan genom ett mera förebyggande arbete.

sågas att kärnenergin skiljer sig från de mera konventionella energiformerna, vilket kräver att det finns mera reglering kring denna ”special” energiform.

I Finland så finns det ett flertal generella lagar och andra bestämmelser som berör olika energiproduktionssätt i olika grad, samtidigt som det också finns speciallagar för vissa energialstringsformer. Bland de generella lagarna kan man lyfta fram t.ex. miljöskyddslagen (527/2014), detta eftersom de flesta former av energiproduktion fodrar någon form av miljötillstånd. På ett annat plan, när vi lämnat produktionen av energi bakom oss, så hittar vi istället lagar som berör försäljningen av energi. Däribland är den mest centrala lagen elmarknadslagen (588/2013) som reglerar själva distributionen och försäljningen av elenergi genom hela värdekedjan (producent till konsument). Indirekt så påverkar också lagar som berör olika former av nationella och EU-stöd nyetableringen av vissa energiformer. Detta är särskilt fallet när det kommer till s.k. förnybar energi som oftast kräver stora och ibland också riskfyllda investeringar av privat kapital för att kunna förverkligas. Således blir det ännu mera relevant i dessa fall med stöd från det offentliga för att kunna få den privata sektorn att satsa på denna typ av energi. Men det handlar ju långt i praktiken om politiska bedömningar, vilken energiform som just idag skall understödjas – eller om man skall låta marknaden välja utan offentlig inblandning.

2.3 Regleringen av kärnenergi i Finland

Kärnenergin utgör som tidigare konstaterat en så extraordinär form av energiproduktion att den regleras i detalj i olika lagar. Särskilt när det kommer till nyetablering så blir det väsentligt att utreda vilka lagar som är tillämpliga, och som reglerar när ett tillstånd för kärnenergiproduktion kan beviljas.

I Finland regleras kärnkraften främst i den tidigare nämnda kärnenergilagen vilken fungerar som den speciallag som reglerar denna energisektor. Därutöver tillkommer vissa andra bestämmelser såsom ansvarsfördelning gällande strålskydd, som återfinns i strålskyddslagen (592/1991).⁸ Även i strafflagen (39/1889) finns det bestämmelser om vad som är straffbart när det gäller hanteringen av kärnenergi, dessa bestämmelser finns i strafflagens 44 kapitel och 10§. Men när det kommer till nyetablering av kärnenergi, främst i formen av kärnkraftsanläggningar så finns de mest centrala bestämmelserna i kärnenergilagen. Men inte

---

⁸ Må vara att denna lag till tillämpliga delar hänvisar i huvudsak tillbaka till KeL, men lagen innehåller ändå i enlighet med dess 3§.

oaktat så spelar andra lagar också roll när ett beslut om att ett kärnkraftsverk skall byggas, inte minst planläggningslagar och miljötillstånd aktualiseras när själva byggande skall påbörjas.

I KeL hittar man bestämmelserna för beviljandet av nya tillstånd för kärnenergi i lagens 4 kapitel. Här stipuleras att det krävs ett principbeslut av statsrådet för att ett tillstånd skall beviljas. Observera dock att denna bestämmelse endast gäller projekt av stor allmän betydelse⁹, detta omfattar dock i princip all form av kommersiell produktion av energi genom kärnenergi. Lagen stipulerar vidare att beslutet skall fattas i enlighet med samhällets helhetsintresse – vilket lindrigt sagt lämnar utrymme för betydande bedömning från statsrådets sida. I lagen finns inte i övrigt några bestämmelser om huruvida ett tillstånd skall beviljas eller inte om de formella kriterierna är uppfyllda.¹⁰ Detta avgörande fattas av statsrådet i sitt principbeslut om att vitsorda eller inte vitsorda att ett tillstånd beviljas. Det räcker dock emellertid inte med ett positivt principbeslut från statsrådet, utan riksdagen skall också godkänna principbeslutet för att ett tillstånd skall kunna beviljas åt sökanden. Detta följer av KeL 15§.

I KeL finns det dock vissa bestämmelser om vilka utredningar som skall företas före statsrådet kan pröva frågan om att bevilja eller inte bevilja ett princip tillstånd. Detta gäller särskilt miljön och annan säkerhet som kretsar kring kärnkraftsproduktionen. Vilket får anses vara naturligt att denna informations skall inhämtas och presenteras för statsrådet, på bekostnad av sökanden själv. Detta följer av KeL 12§ om vilken utredning som skall presenteras för att tillståndsfrågan skall tas upp till prövning av statsrådet. Samtidigt bör det konstateras att dessa bedömningar och utredningar på inget vis binder statsrådets bedömning om princip tillstånd skall beviljas eller ej. Utan dessa utredningar fungerar närmast som en form av beslutsunderlag i frågan för statsrådet.

3 Sverige och kärnenergi regleringen

3.1 Hur har svenskarna valt att reglera kärnenergin?

För att förstå den svenska situationen i jämförelse med den finska när det kommer till kärnenergi, så måste man först sätta sig (kort) in i bakgrunden till varför situationen ser ut som den gör i Sverige. I Sverige har man sedan 1970 talet diskuterat kärnkraftens vara eller inte vara, denna diskussion har fortgått till nutid – det vill säga i över 40 år nu, utan att man

---

⁹ Se KeL 11§ 2 momentet.

¹⁰ Blott generella principer står att finna genom KeL 14§ som i sin tur hänvisar till KeL 6§.

för den skull skulle ha kommit fram till något definitivt svar på frågan. Svenskarna har dock till skillnad från i Finland gått inför en mera restriktiv politik när det kommer till kärnkraft. Det märks inte minst på att det är tiotal år sedan man i Sverige byggde ny kärnkraft, i Finland har vi ju nu förtillfället två nya projekt på gång samtidigt.

I Sverige har man i likhet med i Finland gått inför att reglera kärnkraften i egen speciallag, i det svenska fallet är det fråga om lagen om kärnteknisk verksamhet (1984:3, ”kärntekniklagen”).¹¹ Utöver denna lag finns det ytterligare speciallagar som reglerar området, bland annat miljöbalken och strålskyddslagen.¹² En sak som direkt skiljer Sverige från Finland på området är att man i Sverige år 1997 stiftade en lag om avveckling av kärnenergi – lagen bär namnet ”Lagen om kärnkraftens avveckling” och har nummer 1997:1320.

I Sverige har man valt att i kärntekniklagen ta upp de bestämmelser som gäller beviljandet av tillstånd för att etablera ny kärnkraft. Men iniatalt bör det dock konstateras att det även i Sverige alltid fodras tillstånd för att inleda och bedriva kärnenergi produktion, vilket följer av kärntekniklagens 5§. I Sveriges lag finns det också i likhet med den finska KeL s.k. legaldefinitioner om vad som är att betrakta som kärnenergi, dessa finns i lagens 2§. Dessa bestämmelser skiljer sig inte nämnvärt från den finska motsvarigheten. Däremot finns det en väsentlig skillnad och den ligger i det att i Sverige är regeringen som fattar beslut om huruvida ett nytt tillstånd för kärnenergiproduktion skall beviljas eller inte. Regeringen har också i teorin möjlighet att delegera denna beslutanderätt till en myndighet. I Finland skall alltid statsrådet konsulteras, samt att ytterligare krävs ett godkännande av riksdagen.¹³ Dessa bestämmelser finns för Sveriges del i lagens 5§ och 8§. Samtidigt bör det även nämnas att det i Sverige alltid fodras att en miljökonsekvensanalys utförs innan ett tillstånd kan beviljas, krav på detta finns inte direkt i KeL. Således måste denna utredning fullgöras i Sverige innan ett tillstånd kan beviljas, vilket gör miljöbalken särskilt relevant i fallet.

Men i Sverige finns det inte heller som i Finland några definitiva bestämmelser om när ett tillstånd skall beviljas eller inte. Utan denna bedömning är upp till regeringen att ombesörja. Således ger inte lagen heller särskilt mycket beslutsstöd i frågan – det ger ej heller några

---

¹¹ En intressant notering i sammanhanget är att den finska lagen KeL tillkom ungefär samtidigt som den svenska kärntekniklagen, den finska lagen stiftades 1987 och den svenska lagen stiftades 1984. Således kan man anta att den finska lagen i viss mån har inspirerats av den svenska lagen – vilket inte är särskilt främmande med tanke på det omfattande samarbete som ofta sker inom Norden när det gäller lagstiftning.

¹² Se SOU 2009

¹³ Vilket är fallet för kommersiell kärnkraft som tidigare konstaterats i kapitel 2.3.

allmänna principer att följa, utan frågan måste prövas politiskt. Dock finns det i lagen ett visst signalvärde om att bedömningen kan tänkas vara restriktiv för beviljandet av nya tillstånd i Sverige – detta eftersom till lagen fogades ett tillägg i 15a§ år 2010 om att en permanent avstängd kärnreaktor inte får tas i bruk på nytt. Lagen lämnar på detta område inte heller någon prövnings marginal, utan man är hänvisat till att söka ett helt nytt tillstånd för att kunna igen ta kärnreaktorn i produktionsdrift.

3.2 Skiljer sig Sveriges tillvägagångssätt från Finlands?

Man skulle lätt kunna förledas att tro att den svenska och finska lösningen i stor utsträckning skulle vara lika. Så är dock inte riktigt fallet, särskilt när det kommer till nyetablering av kärnkraft. Detta gäller särskilt förfarandet när man söker om tillstånd, för i Sverige har man gått inför att beslutandemakten i dessa frågor innehas av regeringen (regeringen kan dock i sin tur delegera denna beslutandemakt till en annan myndighet), medan vi i Finland som tidigare konstaterat kräver också ett riksdagsbeslut för att ett nytt kärnkraftverk skall kunna bli verklighet. Detta följer i det svenska fallet av kärntekniklagens 5§ och 8§. Således blir det på ett annat sätt än i Finland kontrollerat huruvida ett tillstånd beviljas eller inte. Rent politiskt finns det en skillnad, för i Finland får också de partier som inte är med i regeringen en möjlighet att rösta huruvida ett tillstånd skall beviljas eller inte. I Sverige har riksdagen, i princip, delegerat detta ansvar till regeringen. Således blir det också de partier som ingår i regeringen som väljer huruvida ett tillstånd skall beviljas eller inte.

Skillnaden blir dock mindre av det faktum att det i Finland också prövas av Statsrådet (i princip regeringen) huruvida frågan skall hänskjutas till riksdagen för prövning. Därmed kan också statsrådet välja att inte skicka vidare ärendet till riksdagen, utan självmant avslå ansökan. Däremot har inte statsrådet ensam behörighet att välja att godkänna och bevilja tillstånd för ett nytt kärnkraftverk, utan att riksdagen skulle ha gett sitt godkännande. Således blir beslutet föremål för större ”parlamentarisk kontroll” i Finland än i Sverige. Om det är positivt eller negativt, låter jag vara osagt i och med att det mera är en politisk (och eventuellt och moralisk) fråga att ta ställning till.

Men klara likheter finns dock ändå mellan Finland och Sverige när det kommer till regleringen av kärnkraft. Inte minst eftersom det i båda länderna finns liknande lagstiftning på området och att man har valt att ha särskilda lagar som reglerar specifikt kärnenergi och produktionen av den samma. Dessutom finns det ändå vissa likheter när det kommer till beviljandet av tillstånd för ny kärnenergi – i båda länderna är beslutet ytterst politiskt. Varken

i Finland eller i Sverige kan en ensam myndighet fatta beslut om huruvida ett tillstånd för ny kärnenergi skall beviljas eller inte.¹⁴

3.3 Kan vi lära oss något av Sverige?

Att det finns skillnader mellan Finland och Sverige när det kommer till synen på kärnenergi, torde stå relativt klart. För att generalisera litet så kan man säga att vi, åtminstone politiskt, har en mera positiv syn på kärnkraft i Finland än i Sverige – vilket inte minst syns på att vi avser att bygga ytterligare ett kärnkraftverk i samarbete med Ryssland i Pyhäjoki. Att svenskarna skulle göra något liknande med Ryssland, ter sig idagsläget som en omöjlighet. Samtidigt bör det ändå konstateras att vi har relativt lika legala ramverk när det kommer till kärnkraft, dock att man i Sverige har signalerat vart man ”är på väg” genom att stifta en lag om avveckling av kärnkraft.¹⁵ Således har lagstiftaren skickat en signal om vart ”vinden i nuläget blåser”, men samtidigt bör man vara medveten om att denna inställning kan bli föremål för förändring.

Men för att svara på frågan om vi kan lära oss något av svenskarna, så blir det svaret avhängigt beroende på vilken inriktning vi i Finland avser att ta när det gäller kärnkraft. Skall vi bygga mera kärnkraft, eller avser vi slå in på en liknande linje som i Tyskland och Sverige, och således gå mera mot en avveckling av kärnkraften också här? I sådana fall finns det åtminstone möjlighet till att hämta inspiration från Sverige gällande den lagstiftning som rör avveckling och hur denna skall gå till. Emellertid gissar dock skribenten att så inte i nära framtid kommer att bli fallet i Finland, eftersom vi just nu planerar för ytterligare ett kraftverk och det vore i det sammanhanget synnerligen inkonsekvent att plötsligt stifta en lag om avveckling.

---

¹⁴ Sverige har dock lämnat öppet i sin kärntekniklag för att regeringen i teorin skulle kunna delegera över denna beslutande rätt till en myndighet – men har dock inte valt att utnyttja denna möjlighet.

¹⁵ Sidén 2009, sidorna 19-20.

4 Avslutande kommentarer

Att kärnkraften är ett område som har varit och är föremål för en omfattande debatt, är känt sedan länge. Däremot har man inte diskuterat de legala ramarna som de facto styr etableringen av kärnkraft särskilt mycket, åtminstone i Finland. Därmed var det intressant att i det här arbetet att studera frågan ur ett mera juridiskt perspektiv.

Men jag fann dock, till viss besvikelse, att juridiken i det här fallet inte ger så mycket svar på frågan om vi skall etablera ny kärnkraft eller inte, genom att styra den processen med tillståndsgivning. Istället ger lagarna på området mera svar på frågor som gäller själva processen för att bevilja tillstånd och inte särskilt mycket vägledning när det gäller frågan om ett tillstånd skall beviljas eller inte. Den frågan besvaras istället av våra politiska institutioner, i det finska fallet av statsrådet och riksdagen i samråd. Lagen har inte mycket att komma med i det här fallet, utan det är upptill våra förtroendevalda att bestämma huruvida ett tillstånd skall beviljas eller inte, förutsatt att formalian kring ansökan är i sin ordning. Således finns det inte heller särskilt mycket rättsskydd att hämta från våra domstolar i det fall att en ansökan avslås av t.ex. riksdagen. Ej heller den motsatta situationen, att ett tillstånd för ny kärnkraft beviljas, kan ej heller prövas av våra domstolar på begäran av t.ex. medborgarna i Finland (eller andra utländska intressenter, som i fallet med Pyhäjoki).

Avslutningsvis kan jag konstatera att det är fråga om relativt oreglerat område när det kommer till beviljandet av nya tillstånd för att starta upp nya kärnkraftverk i både Finland och Sverige. Visserligen står det helt klart att det alltid fodras ett tillstånd för att börja idka denna typ av verksamhet. Dessutom finns det klara regler för hur processen skall gå till när man söker om tillstånd. Vad som dock saknas i både Finland och Sverige i stor utsträckning är regler som gäller bedömningen av om ett tillstånd skall beviljas eller inte i det enskilda fallet. Vidare kan också konstatera att man i Finland kanske har en mera positiv syn på ny kärnenergi än i Sverige, inte minst genom att man i Finland under de senaste åren beviljat tillstånd för nya kärnkraftverk. Medan man i Sverige inte beviljat tillstånd för detta under de senaste 10 åren.¹⁶

---

¹⁶ Areskoug-Eliasson 2007, sidorna 295-298.